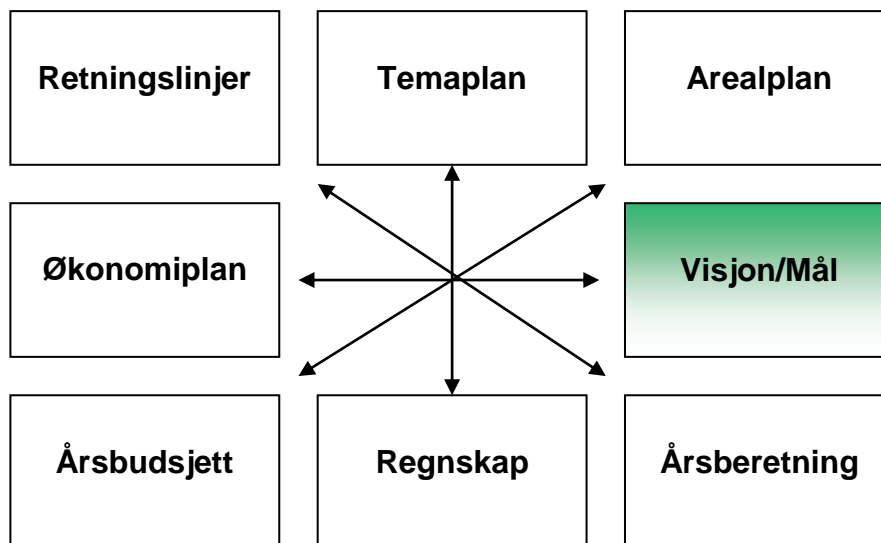

Kommuneplan for Grane Kommune

Planstrategi 2020-2023

INNHALDSFORTEGNELSE

Kap.		Side
1	Om kommunal planstrategi	2
	1.1 Kommunen som planansvarlig	2
	1.2 Planforklaring	2
	1.3 Medvirkning	4
	1.4 Nasjonale føringer med betydning for kommunens planbehov	4
	1.5 Regionale føringer med betydning for kommunens planbehov	5
2	Evaluering av planer / prosesser, samt bruk av plangrunnlag	6
	2.1 Planens nytteverdi	6
	2.2 Svakheter / utfordringer	6
3	Hovedfunn i utviklingstrekk for Grane kommune	7
	3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning	7
	3.2 Levekår og folkehelse	7
	3.3 Næringsliv og sysselsetting	8
	3.4 Miljø og klima	8
	3.5 Arealbruk	8
	3.6 Kommunal forvaltning og tjenesteyting	9
4	Planoversikt	11
	4.1 Vurdering av planbehov 2020-2022	11
	4.2 Prioritering av planoppgaver 2020-2022	12

1 Om kommunal planstrategi

Jamfør Plan- og bygningsloven §10-1 skal kommunestyret minst én gang i hver valgperiode og senest innen et år etter konstituering utarbeide og vedta kommunal planstrategi.

Fra lovteksten refereres: «Planstrategien bør inneholde en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling. Herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves».

Folkehelseloven pålegger kommunene å utarbeide en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, herunder identifisere hva som er de største folkehelseutfordringene i kommunen i neste planperiode (§ 5). Folkehelseloven § 6 utdyper plan- og bygningsloven med følgende lovtekst: Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-

Planstrategien er et verktøy for å prioritere planbehov i planperioden. Planstrategien bør være tydelig på utfordringene, men kritisk til planbehovet. Planstrategien skal ikke vedta nye mål og tiltak for kommunen, men peke ut hvilken retning utviklingen av kommunen skal gå i.

1.1 Kommunen som planansvarlig

Planstrategien rulleres hvert fjerde år og vil legge føringer for den øvrige kommunale planleggingen. Samtidig vil økonomiplan og budsjett legge premissene for planstrategiens prioritering.

1.2 Planforklaring

Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument og gir langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-12 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel, arealdel og handlingsdel. Et viktig prinsipp i plan- og bygningsloven er at det skal være sterke koblinger mellom samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen er førende for mer detaljerte planer og budsjetter.

Kommuneplanens samfunnsdel viser kommunens langsiktige mål og strategier og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor. Den viser ønsket utvikling av kommunen. Samfunnsdelen er grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen. Den er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå/bygger opp under mål og strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av planbeskrivelse, retningslinjer for saksbehandling og plankart med utfyllende bestemmelser. Den er styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak.

Kommuneplanens handlingsdel er en plan for gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplaner og eventuelt andre planer. Handlingsdelen skal vise hva kommunen vil prioritere de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål. Den er et styringsdokument for kommunens løpende virksomhet og gir konkrete prioriteringer for sektorene. Handlingsdelen skal revideres årlig.

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver (Kommuneloven § 44). Økonomiplanen skal omfatte minst en 4-års periode og revideres årlig.

Årsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler og anvendelse av disse i budsjettåret (Kommuneloven § 45). Årsbudsjettet skal konkretisere økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel og revideres årlig.

Handlingsprogrammet skal samle både kommuneplanens handlingsdel, 4-årige økonomiplan og årsbudsjett i ett og samme dokument. Handlingsprogrammet viser hvordan sektorene skal følge opp kommuneplanen og er konkretisert med kortsiktige periodemål basert på de langsiktige målene i kommuneplanen. I tillegg inneholder handlingsprogrammet et plan- og utredningsprogram som følger opp planstrategien med endelig prioritering av når planoppgavene skal gjøres og tildeling av ressurser.

Kommunedelplaner kan utarbeides for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder (sektorer). De skal følge opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel eller konkretisere arealbruken for et avgrenset geografisk område. De har samme juridiske status som kommuneplanen og det er krav om å lage planprogram etter plan- og bygningslovens bestemmelser. For temaplaner utarbeidet som tematiske kommunedelplaner er det i tillegg krav om å ha et handlingsprogram med årlig rullering.

Tema- og strategiplaner har som fellestrekk at de ikke utarbeides etter plan- og bygningsloven. De omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser (krav om planprogram, handlingsplan, offentlig ettersyn osv.). Dette kan være hensiktsmessig der tema, interessegrupper og medaktører er klart begrenset og definerte. Temaplaner kan gjerne inneholde både sektorovergripende tema og mer detaljert planlegging for hvert virksomhetsområde for å følge opp kommuneplanen.

Handlingsplaner konkretiserer hvordan en overordnet plan eller melding skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. Kommuneplanens handlingsdel er lovpålagt og følger egne prosedyrer. En handlingsplan kan enten inngå som del av en temaplan/kommunedelplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet temaplan/kommunedelplan. Handlingsplaner som følger kommunedelplaner må i tillegg rulleres årlig. Enkelte planer som f.eks. årsplan barnehage revideres årlig som del av handlingsprogramprosessen. Andre handlingsplaner vedtas som egen sak. Her står kommunen mer fritt når det gjelder krav om rullering. Et viktig moment er at, uavhengig av prosess og form, er mål og tiltak som foreslås i de ulike tema- og handlingsplaner ikke endelig prioritert før de inngår i vedtatt handlingsprogram. Erfaringsmessig kan det være krevende å integrere tematiske handlingsplaner i handlingsprogrammet i ettertid. Det er derfor ønskelig at mål og strategier i vedtatte temaplaner følges opp i årlig handlingsprogramarbeid. Dette sikrer at det settes av ressurser til oppfølgingen av vedtatte planer.

Reguleringsplan er en arealplan for et avgrenset område. Planen består av et arealkart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Reguleringsplan kan utformes som områderegulering eller detaljregulering:

Områderegulering er en kommunal reguleringsplan som brukes der det er krav om slik plan i kommuneplanen, eller kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevis avklaringer av arealbruken. Dette er nyttig når det er behov for å fastsette overordnede strukturer i områder, som bygges ut gjennom små, private detaljreguleringer. Områderegulering utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering.

Detaljregulering er en detaljert reguleringsplan for et begrenset område, og er ofte knyttet til konkrete utbyggingsprosjekter. Både kommunen og private kan utarbeide detaljregulering, men disse utarbeides som oftest av private aktører.

Kommunens **utfordringsdokument/kunnskapsgrunnlag** bør utarbeides årlig. Utfordringsbildet tar for seg status og utviklingstrekk for viktige tema innenfor samfunns- og arealutvikling, herunder kommunens økonomiske rammebetingelser, ressursituasjonen og utfordringer knyttet til forvaltning og tjenestetilbud. Utfordringsbildet er bakgrunnsdokument for handlingsprogramarbeid, kommunal planstrategi og kommunens overordnet planarbeid. Hvert 4. år, i forkant av arbeid med kommunal planstrategi, inneholder dokumentet også en samlet folkehelseoversikt slik Folkehelseloven §§5 og 6 og Plan- og bygningsloven §10-1 stiller krav om. Når det er behov for å oppgradere eksisterende planer brukes begrepene rullere eller revidere en plan. I hovedtrekk kan forskjellen defineres slik:

Revidering av plan: å oppdatere i forhold til dagens kunnskap, supplere innenfor eksisterende rammer.

Rullering av plan: å se på hele/deler av meldingen/planen/strategien. For planer; herunder mål og prioriteringer.

1.3 Medvirkning

Kommunal planstrategi er en administrativ øvelse. Der administrasjonen gjør sine vurderinger om hvilke behov for planer som ligger i kommunestyreperioden. Forslag til vedtak er blitt lagt ut til ettersyn i 30 dager på kommunens hjemmeside før kommunestyrets behandling. Det er ingen krav til medvirkning og allmenn debatt ut over dette. I og med at kommunen skal utarbeide ny kommuneplan vil det heller være naturlig å legge ressurser til medvirkning i disse planprosessene, enn å legge opp til medvirkning om planbehovet..

Grane kommune er med Pilotprosjekt: Distriktskommune 3.0. Samfunnsutvikling i mindre kommuner . Fylkeskommunen er også en del av dette, sammen med Distriktsenteret. Hovedtema vil være samfunnsplanarbeid i kommunene med vekt på forenkling og nye arbeidsmåter i plan- og handling. Arbeidet vil bli fulgt av forskning. I første omgang vil det være et særlig fokus på planstrategien og forarbeidet til samfunnsdelen. Innbyggerdialog og kobling til økonomiplan vil være sentralt

Strategisk Ledelse har gjennomført evaluering knyttet til eksisterende planer, prosesser og hvordan planer benyttes som styringsverktøy. Lederforum har også blitt benyttet som arena til å diskutere og kvalitetssikre hovedtrekk i kommunens status og utfordringer, samt avdekke de viktigste planbehovene for enhetene og kommunen som helhet.

1.4 Nasjonale føringer med betydning for kommunens planbehov

Etter ny plan- og bygningslov fra 2008 skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette inngår som en formell del av plansystemet. Dokumentet skal bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen, og dokumentet skal legges til grunn for utarbeidelsen av planer i kommunene. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble fastsatt ved kongelig resolusjon. Regjeringen legger i «Nasjonale forventninger til regional kommunal planlegging 2019 – 2023» vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har også bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

De nasjonale forventninger skal være retningsgivende, men ikke bestemmende, og skal bidra til at planleggingen blir mer målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig.

Oppsummert kan man si at departementet i større grad vektlegger et helhetlig samfunnsperspektiv i kommuneplanleggingen enn tidligere nasjonale signaler. Klima, folkehelse, boligsosiale spørsmål og liknende forutsettes å få større betydning i kommuneplanarbeidet og i annet overordnet planarbeid i kommunen.

Digitalisering.

Regjeringen og KS har gått sammen om en strategi for digitalisering av offentlig sektor. Målet er å få brukerne til å oppleve én digital offentlig sektor. Digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet. Digitaliseringsstrategien er en oppfølging av Stortingsmeldingen Digital agenda (2015-2016). Strategien definerer felles mål og innsatsområder for digitaliseringsarbeidet frem mot 2025.

1.5 Regionale føringer med betydning for kommunens planbehov

Fylkesplan for Nordland: «Mitt Nordland – mi framtid» 2013-2025 har tre målområder:

- **Livskvalitet – et aktivt og inkluderende samfunn.** Alle i Nordland skal ha mulighet til å kunne utvikle sine evner, ferdigheter og interesser og innbyggerne skal ha gode levekår. Noen av strategiene for å følge opp dette er å ha en god boligpolitikk, styrke barnehage, skoler og arbeidsplasser til helsefremmende arenaer og inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive samfunnsdeltakere.
- **Livskraftige lokalsamfunn og regioner.** Et samfunn som preges av mangfold, entusiasme og kreativitet. Nordland skal bli attraktivt og det omfatter både fysiske, sosiale, kulturelle, økonomiske og andre ressursmessige faktorer. Det er et mål at Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner og at befolkningen skal ha tilgang til fleksible og robuste utdanningstilbud.
- **Verdiskaping og kompetanse.** En visjon om et nyskapende Nordland der man kan omstille seg i takt med omgivelsene. Det er et mål om økt kompetanse og forsknings- og utviklingsaktivitet og befolkningen i Nordland skal ha tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Det er et mål at Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv

Lokale føringer

Nasjonalpark-kommune. Miljødirektoratet innvilget i 2019 kommunens søknad om å få status som Nasjonalparkkommune og bli innlemmet i merkevaren Norges Nasjonalparker. Vedtaket skal forankres i kommunalt planverk ved rullering.

2 Evaluering av planer/prosesser, samt bruk av plangrunnlag

På nåværende tidspunkt har ikke Grane kommune et godt nok overordnet styringsdokument. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er foreldet, slik at mål og satsingsområder ikke er oppdatert i forhold til de utfordringene kommunen står overfor. Kommuneplanen mangler også den lovpålagte handlingsdelen. Gjeldende kommuneplan ble vedtatt i 2011. Den var, mens den fortsatt var aktuell, et godt styringsverktøy for enhetene.

Siden kommuneplanens samfunnsdel ikke er oppdatert i henhold til samfunnsutviklingen, er den derfor mindre relevant nå og den brukes ikke i det daglige, spesielt innenfor de sektorer som endrer seg raskt. Mangler ved dagens plan- og styringssystem gir konsekvenser for kommunens evne til å håndtere utviklingsarbeid og komplekse samfunnsutfordringer og det er behov for å revidere kommuneplanen. Den er et viktig styringsverktøy for rådmann, ansatte og politikere. Uten en oppdatert kommuneplan stopper utviklingen, man lager mellomløsninger fordi man ikke kan ta de langsiktige avgjørelsene. Både samfunnsdelen og arealdelen er viktige for utviklingen av Granesamfunnet.

2.1 Planenes nytteverdi

Planer er viktig for å forme organisasjonen og oppnå ønsket praksis. De er viktige for å få inn midler, spesielt kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og naturopplevelser. Flere av dagens planer danner et godt grunnlag i saksbehandlingen og gjør den dermed forutsigbar. Men utfordringen er at vi har for få vedtatte planer innenfor en del driftsområder. Skal planene ha en nytteverdi er det noen faktorer som må være på plass. Involvering er en av de aller viktigste. På enhetsnivå er det viktig med tverretattlig samarbeid med bred kompetanse for å sikre en helhetlig planlegging. En god plan krever en god prosess i forkant og alle som er berørte av planene må involveres. Vel så viktig er det med innbyggerinvolvering for å sikre at mål og tiltak er i tråd med innbyggernes ønsker. Det er også viktig at planene holdes levende.

2.2 Svakheter / utfordringer

Å utarbeide de gode og treffsikre planene kan være utfordrende. En solid plan krever både nok tid og nok ressurser, noe som ofte ikke blir prioritert. Planer vil da utarbeides uten gode nok prosesser og som få er kjent med. Disse planene havner ofte i skuffen og blir tatt frem når det er tid for ny revidering. Den røde tråden i kommunens planverk mangler, planer kan fort bli for generelle, samt omfattende og ikke godt nok forståelige. For flere av dagens planer er det uklart hva hensikten er; å kunne ta strategiske valg eller utarbeides enkelte planer kun for at de er lovpålagte, eller for at kommunen kan søke om tilskudd? Det er en manglende kompetanse på planverk for å få den viktige felles forståelsen. Medvirkning er viktig, men de effektive planprosessene går ofte på bekostning av de gode medvirkningsprosessene. Medvirkning er tids- og ressurskrevende, derfor blir ofte kun minstekravet til medvirkning i plan- og bygningsloven fulgt. Det gjør at planene kan bli mindre treffsikre.

3 Hovedfunn i utviklingstrekk for Grane kommune

Basert på data om Grane kommune 2020 oppsummerer vi her de viktigste utfordringene for kommunen.

3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning (SSB)

- Folkemengde pr. 1.1.20 er 1482, en nedgang på 11 personer fra året før.
- Befolkningsframskrivingen basert på middels nasjonal vekst tilsier en nedgang i antall innbyggere frem mot 2035 på ca. 100 personer.
- Det er størst endringer i alderssammensetningen for gruppen 80 + som kan gi utfordringer i forhold til tjenestene.

3.2 Levekår og folkehelse (Fra oversikt over helsetilstander og påvirkningsfaktorer i Grane 2015)

- 6.5 % av husholdningene i Grane har en lavinntekt, dvs. mindre enn 60% av nasjonal medianinntekt. 5,5 % av husholdningene er fattige. Inntektsulikheten i kommunen har gått mye ned fra 2013.
- Legemeldt sykefravær har gått noe ned de senere årene, med 4,2 %. Vi ligger det er under landssnittet med 5,7 % . Det er flere kvinner enn menn som er sykemeldt.
- Kommunen har en høy andel uføre, også unge uføre mellom 18-44 år. Vi skiller oss negativt ut i forhold til kommunene vi har sammenlignet oss med og landssnittet. Derimot skiller vi oss ut positivt når det gjelder arbeidsavklaringspenger. Færre går over på langvarige trygdeytelser, men går i stedet tilbake til arbeid.
- Vi har et relativt lavt utdanningsnivå i kommunen. Men vi har en stor andel som tar fagbrev og dette fremkommer ikke av statistikken.
- Tallene på mobbing er svært lave (Ungdata). I elevundersøkelsen oppgir viser god trivsel på skolen.
- Vi har en høy andel overvektige (inkl. fedme) målt ved sesjon. 27,5 % i Grane mot landssnittet som er 22%. Nesten halvparten av gravide er overvektige ved første svangerskapskonsultasjon. En del barn og unge har et usunt kroppsfokus og det er et høyt inntak av energidrikker.
- Kun 1 av 5 voksne har et aktivitetsnivå som er i tråd med statens anbefalinger. Blant ungdom er det 12 % som sjelden eller aldri er i aktivitet. Det er den egenorganiserte aktiviteten som øker, både blant barn og voksne. Barnehage og skole har økt fokus på daglig aktivitet gjennom helsefremmende barnehager og skoler, men kommunen mangler et lavterskeltilbud til de som ønsker å endre livsstil.

3.3 Næringsliv og sysselsetting (Statistikk levert fra Grane næringsutvikling)

- I 2019 var det 740 sysselsatte i kommunen.
- Pr 30.04 .2020 er det 5,8 % arbeidsledige i Grane kommune. 1.1. 2020 var den på 1 %. Det viser at pandemien har hatt stor betydning i forhold til sysselsetningen.
- Sekundærnæringen er den største i forhold til sysselsetning. Der etter kommer varehandel.
- Antall sysselsatte i landbruket har hatt en betydelig reduksjon de siste år. Antall gårdsbruk i aktiv drift er redusert fra 56 i 1996 til 35 i 2018. I samme 20-årsperiode har antall dekar jordbruksareal i drift økt med nærmere 20 % i Grane. Antall melkekyr er omtrent uforandret, antall kjøttfe er i økning, mens antall vinterfôra sau har gått noe ned.
- Omsetning pr innbygger i Grane i detaljhandel var kr 27 219,- i 2019, mot kr 20 816,- i 2015. Tilsvarende tall for Norge var hhv. kr 86 105,- og kr 80 180,- pr innbygger.
- Det er 35 % som pendler ut av kommune og 15 % som pendler til Grane. Grane kommune har en forholdsvis stor utpendling til nabokommunene Vefsn og Hattfjelldal. Det er også sysselsatte som pendler lenger, særlig innenfor olje-, bygg- og anleggsvirksomhet

3.4 Miljø og klima

- Miljø og klima FNs klimapanel slår fast at det meste av den globale oppvarmingen er menneskeskapt. Verden er blitt om lag 0,8 grader varmere siden førindustriell tid. Oppvarmingen ventes å fortsette utover i dette århundret, og medfører økt risiko for ekstremvær, oversvømmelse, tørke og havforsuring.
- Klimaendringer rammer også Norge og Granesamfunnet. De siste hundre årene har nedbøren økt og blitt mer intens. Dette skaper økt risiko for flom, og kan påvirke matproduksjonen. Det er ventet at klimaendringene vil prege verden og Norge i økende grad framover.
- Klimatilpasning handler om å forebygge for å håndtere konsekvensene klimaendringene fører til. Samtidig må det arbeides for å redusere klimautslipp.
- Grane kommune har en del kvikkleire, og terrenget er veldig bratt rundt store deler av bebyggelsen. Dette gjør at det flere plasser kan være skredfare. Gjennom arealplanlegging kan kommunen styre ny utbygging og infrastruktur til områder som er mindre sårbare for klimaendringer. Det bør foretas ytterligere kartlegging av fareområder for skred.
- Grane kommune har stort behov for å en «Energi- og klimaplan»,.
- Det økende ekstremværet gir også utfordringer knyttet til planlegging, beredskap og økonomiske kostnader.

3.5 Arealbruk

Grane kommune er stor kommune i forhold til fritidsboliger. Det er i dag tilsynelatende tilstrekkelig kapasitet hyttetomter i private felt i kommunen. Kommunen opplever få henvendelser.

Boligtomter

Vassbekkmoen:

6 Ledige tomter

Hjellekollen:

5 ledige tomter

Brennhaugen:

31 Ledige tomter. 5,6,7,8,9,10 og 12 er klare, ligger rett ved påkoblinger, resten trenger mer investering fra Grane kommune

Ellers er det noen sprette tomter andre steder i kommunen

3.6 Kommunal forvaltning og tjenesteyting

Grane kommune har de seneste årene levert gode driftsresultat. Grane kommune har greie finanser og middels frie inntekter (skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt). I tillegg har man hatt gode inntekter på Konesjonskraftinntekt, Konesjonsavgift og Eiendomsskatt Statkraft Energi.

Utfordringene er at kommunen har de siste 5 årene nesten doblet sin gjeld,. Høy netto lånegjeld (76 % av driftsinntektene ved utgangen av 2019) og reduksjon i disposisjonsfondet regnskapsreservene), noe som bidrar til å gjøre det økonomiske grunnlaget mer sårbart.

I forhold til **KOSTRA** (Et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet) Her ligger Grane kommune i kostragruppe 5. I følge Kostra har ikke Grane kommune spesielt store utgifter til tjenesteproduksjonen sammenlignet med kommuner i vår kostra gruppe. På mange områder ligger vi under i netto driftsutgifter. Der Grane kommune utmerker seg med høye driftsutgifter sammenlignet med andre kommune i samme Kostragruppe er spesielt Eiendomsforvaltning. Her ligger vi på det dobbelte av andre kommuner i forhold til vedlikehold, renhold og energikostnader pr kvadratmeter.

Grane kommune ligger over Kostragruppe i forhold til barn med barnevernstiltak, melding til barnevernet hjelpetiltak eller omsorgsovertakelse. Likevel er nettodriftsutgift per innbygger lavere en KOSTRA gjennomsnittet. Kommunen har også et høyt antall fosterhjem og beredskapshjem. Kommunen klarer å gjennomføre alle undersøkelser innen 3 mnd.

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år er kr 175 640. Kostra gruppe 5 er kr 157 642. Landsgjennomsnittet er på kr 117 000. Det er et tankekors med tanke på at Grane kommune har en sentralisert skolestruktur. og undervisningsutgiftene pr. elev er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe.

Utgifter til spesialundervisning er det som skiller seg mest ut. Der ligger Grane kommune på 219 timer. Kostratallet er 172, og landet for øvrig er på 139 timer. Det har vært en positiv utvikling for nasjonale prøver de siste to årene. For året 2016/17 er vi ganske jevnt med fylket og nasjonen, både når det gjelder snittet og fordeling på mestringsnivå.

Barnehagedrift: Grane kommune ligger over landssnittet og kostragruppen i antall barn i gruppene 1-2 år, 1-5 år og 3-5 år. Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent) ligger Grane på 55. Kostra og landet for øvrig ligger på 41 %. Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år i Grane er på kr 193 683. Kostragruppen 177 000, landet for øvrig 163 00. 45 % av de ansatte i de kommunale barnehagene i Grane har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 42,6 %.

Pleie og omsorg driftes forholdsvis rimelig i Grane kommune. Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger er på kr 37 500. Kostra gruppe 5 ligger på 43 000. Landet for øvrig er på 28 000. Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent) i Grane kommune er på 63. Kostragruppe 5 er 80 %. Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent) er 25 %: Kostragruppe 5 er 37 %. Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent) er 15 % Kostragruppe 5 er 13%.

Forebyggende helsearbeid: Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent) er 4,9. Kostragruppe 5 er på 6 %.

Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk) er på 20 %. Kostragruppe 5 er på 16 %.
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)

Legetjenesten er på 6 %. Kostragruppe 5 ligger på 12 %. Det er utførende med tanke på økt muskel og skjelett sykdommer. Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent) er på 86 %. Kostragruppe 5 ligger på 57 %. Brutto driftsutg. til tilbud til personer med rusproblemer pr. innb. 18-66 år (kr) ligger i Grane 527. mot 150 i Kostragruppe 5. Kommunen oppfyller per dags dato ikke lovpålagt krav om ergoterapeut.

Sosiale utfordringer Grane har mange mottakere av sosialhjelp, også blant yngre. Det har vært en gradvis stigning de siste årene utgiftsnivået.

Utgiften til kultursatsing i Grane er lave innen både idrett, kulturskole. Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent) er på 2,5. Landet for øvrig ligger på 4 %. Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent) 39 %. Kostragruppe 5 er på 28%. Landet for øvrig er på 19 %.
Kirke. Brutto driftsutgifter pr.innbygger i kroner er på 1365. Kostragruppe % er på 1200. Landet for øvrig er på kr 657.

Teknisk: Utgiftene er høye til veier, bolig og brannvesen. Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale netto. drift.utg. til kommunale veier og gater. Er på 61% i Grane. Kostragruppe 5. er på 37 5. Landet for øvrig 28 %.

Beskrivelse

Lang saksbehandlingstid for byggesaker i 2019, 1. andelen gjennomførte branntilsyn i viktige bygg var middels. Kommunen brukte 3.000 kr. pr. innbygger til tekniske formål. De kommunale boligene drar opp kostnadsnivået.

4 Planoversikt

Oversikten viser de viktigste overordnede planer som er utarbeidet og når de er vedtatt. Enhetene har i tillegg en rekke planer innenfor sitt tjenesteområde.

Plan	Vedtatt
Rådmann	
Kommuneplanens samfunnsdel	2011
Økonomiplan og budsjett	årlig
Kommuneplan for fysisk aktivitet, idrett og natur	2015
Plan for kommunal kriseledelse	2017
Beredskapsplan	2019
Arkivplan	2008
Lønnspolitisk plan	2019-2022
Teknisk og Næring	
Næringsplan	2019
Kommuneplanens arealdel	2012
Oppvekst og Kultur	
Kulturminneplan	2019
Trafikksikkerhetsplan	Årlig rullering
Kommuneplan for fysisk aktivitet	2015
Helse og Omsorg	
Demensplan	2016-2020
Boligsosial handlingsplan	2017-2027
Plan for psykisk helse	2012
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	2018-2021

4.2 Prioritering av planoppgaver 2020-2023

Grane kommune har et omfattende planbehov. Det vil være svært viktig å vurdere mengden av nye planprosesser som skal igangsettes, og rekkefølgen/prioriteringen mellom dem. Kommunen vil ha begrensede ressurser til kjøp av bistand, og ressursinnsats til planlegging må vurderes opp mot kravet til løpende tjenesteproduksjon. Planarbeidet bør forenkles slik at enkelte temaplaner blir en del av samfunnsplanen med påfølgende årlige handlingsdeler.

	Type	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel	Revisjon		X			Overordnet betydning. Legger føringer på alle de andre kommunale planene. Det viktigste politiske og administrative styringsverktøyet. Felles oppstart men, men samfunnsplanen ligger i forkant av arealplanen og er førende for utviklingen
Kommuneplanens handlingsdel	Ny	X	X	X		Lovpålagt
Økonomiplan og budsjett	Rullering	X	X	X		Slåes sammen med kommuneplanens handlingsdel fra 2021
Planstrategi	Rullering			X		Bør startes med tidlig slik at den er klar til våren 2023
Ny organisering/organisasjonsutvikling	Ny	X				Viktig for å avklarer ledelse og ansvarsforhold i videre planprosesser
Strategisk kompetanseplan	Ny		X			Viktig for å opprettholde og styrke kvaliteten på tjenestene

Sentrumsplan Trofors	Ny		x			Viktig for utvikling av kommunesentret
Temaplan energi og klima	Ny			X		Et stadig viktigere tema også for Grane kommune
Trafikksikkerhetsplan	Rullering	X	X	X		Årlig rullering. Viktig å ha på plass for å tilgang på trafikksikkerhetsmidler fra fylkeskommunen
Ruspolitisk handlingsplan	Revisjon			X		
Hovedplan avløp					x	
Vedlikeholdsplan vei og bygg					x	
Strategi for digitalisering					x	
Arkivplan			x			

Planoppgavene er fordelt ut over kommunestyreperioden slik at det gis et realistisk bilde av når planleggingen kan gjennomføres innenfor de gitte ressursene i administrasjonen.

Årstallene viser når planene er tenkt igangsettes. Kommunen kan vurdere plantypen etter behov, i forhold til om de bør følge Plan-og bygningsloven eller om det skal utarbeides en temaplan/strategiplan/kommunedelplan. Dette vil komme frem når vi vet omfanget av kommuneplanen.